

Η εκπομπή μαγειρικής «ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ ΓΕΥΣΕΙΣ» η οποία συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία, που στόχο έχει να μας ταξιδέψει στον κόσμο μέσω της γαστρονομίας. Ξεναγοί μας και αυτή τη σεζόν ο γνωστός σεφ Γιώργος Τσούλης και η επιτυχημένη ηθοποιός Χριστίνα Κυριάκου. Γνωρίστε την γαστρονομική κουλτούρα τόσο των ανθρώπων από τις τρίτες χώρες, όσο και της Κύπρου και τις επιρροές που έχει δεχθεί η γαστρονομία της από τη διαδραστική αλληλεπίδραση των πολιτισμών, με «ΜΙΑ ΒΑΛΙΤΣΑ ΓΕΥΣΕΙΣ». Η γαστρονομία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι ενός πολιτισμού, και μέσα από την παρουσίαση συνταγών, το κυπριακό κοινό έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τον τρόπο παρασκευής διαφόρων εδεσμάτων ή/και ροφημάτων, μαθαίνοντας παράλληλα για τις γαστρονομικές συνήθειες και παραδόσεις γύρω από αυτές. Ειδικότερα, η εκπομπή αναδεικνύει την συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών μέσα από την μαγειρική. Το ευρύτερο κοινό (ανεξαρτήτως πολιτισμικού και πολιτιστικού υπόβαθρου) αποκτά γνώσεις σχετικές με την παρασκευή εδεσμάτων. Ενώ, παράλληλα προωθεί τη μείωση πιθανόν λανθασμένων αντιλήψεων που επικρατούν σε σχέση με τις διάφορες κουλτούρες.

Φαγητό και κοινωνική ταυτότητα: χτίζοντας γέφυρες πολιτισμών

Δρ. Στέφανος Σπανέας
Αναπληρωτής Καθηγητής
Κοινωνικής Εργασίας
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
spaneas.s@unic.ac.cy

Αρκετοί ερευνητές των κοινωνικών επιστημών εξετάζουν τις καταναλωτικές συνήθειες των ανθρώπων υπό το πρίσμα της κατανόησης των κοινωνικών αλλαγών και των εννοιών της τοπικής, περιφερειακής, εθνικής και υπερεθνικής ταυτότητας. Ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί στους ρόλους που έπαιξαν ή και ακόμα επηρεάζουν τα τρόφιμα και ποτά στην οικοδόμηση μιας κοινωνικής 'ταυτότητας'. Το φαγητό και το ποτό αποτελούν κεντρικά στοιχεία τόσο της διαμόρφωσης της ταυτότητας, όσο και της ταυτοποίησης της με τοποθεσίες, περιοχές και κράτη.

Οι τοπικές και εθνικές κουζίνες περιέχουν κριτήρια για τη διαφοροποίηση, την ταξινόμηση των τροφίμων αλλά και τη θεώρηση που έχει ένας άνθρωπος για την αντίληψη του χώρου αλλά και της ομάδας που συνυπάρχει. Για παράδειγμα, ο κάθε πολιτισμός αναπτύσσει ιδιαίτερους κανόνες για την παραγωγή, την προετοιμασία και την κατανάλωση τροφίμων. Ιδιαίτερα στο παρελθόν ήταν ιδιαίτερα συνυφασμένος και με θρησκευτικά έθιμα και ιεροτελεστίες. Εξετάστε, για παράδειγμα, την ταξινόμηση του φαγητού σε σχέση με τις θρησκείες, όπου και ενυπάρχουν πολύ αυστηρές κωδικοποιημένες προδιαγραφές: οι μουσουλμάνοι δεν πρέπει να καταναλώνουν αλκοόλ, οι χριστιανοί δεν πρέπει να τρώνε κρέας την Παρασκευή, οι Εβραίοι θα πρέπει να χωρίζουν το γάλα και το κρέας και οι Ινδουιστές δεν τρώνε μοσχαρίσιο κρέας. Ιδιαίτερα στο παρελθόν, η παραβίαση αυτών των κανόνων σήμαινε τιμωρία, ακόμη και αποκλεισμό από την κοινωνική ομάδα. Η κατανόηση των συγκεκριμένων λεπτομερειών βοηθά στην αναγνώριση της επιρροής άλλων πολιτισμών στις τοπικές παραδόσεις και διαμόρφωση ταυτοτήτων. Εάν το φαγητό είναι πράγματι ένας παράγοντας που έχει σημασία στη διαμόρφωση της ταυτότητας, ποιος είναι ο ρόλος του, πώς αναφέρεται σε άλλες αξίες και γιατί διατηρεί μια σταθερή θέση;

Αλληλεγγύη
Πρόοδος
Ευημερία

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία

Η συγκεκριμένη πολυπλοκότητα και συσχέτιση μεταξύ φαγητού και ταυτότητας αναδεικνύεται μέσα από την έκφραση «Είστε αυτό που τρώτε», μερικές φορές υπό τη μορφή της σχετικής ερώτησης «αν είμαστε ό, τι τρώμε, ποιοι είμαστε» και καταλήγει στην προσπάθεια αποτύπωσης μιας γεωγραφικής περιοχής/έκφρασης «είμαστε όπου τρώμε». Το προηγούμενο λογοπαίγνιο, ουσιαστικά φανερώνει το «εγώ», τον «εαυτό μας» και τα «αυτά». Αναδεικνύει εθνικά τοπικά χαρακτηριστικά, ενώ επίσης στη σημερινή εποχή χρησιμοποιείται για να αναδείξει τοπικά στοιχεία που συνδέονται με ποιότητα, φρεσκάδα αλλά διαφοροποίηση από τυποποιημένες διαδικασίες.

Δημιουργείται λοιπόν το ερώτημα του εάν μπορεί το φαγητό να λειτουργήσει ως ένας αποκλειστικός παράγοντας για την αναγνώριση ή/και το διαχωρισμό μιας κοινωνικής ομάδας ή ακόμα και ενός ολόκληρου κράτους. Θα μπορούσαμε να προσδώσουμε στο φαγητό μια θέση σε ένα ευρύτερο σύνολο αξιών (που συνδέονται με τη θρησκεία, την ηλικία ή το επάγγελμα), ή ακόμα και με την κοινωνική τάξη, διαχωρίζοντας τα σε σχέση με κοινωνικές τάξεις ανθρώπων που τα προτιμούν (για παράδειγμα, «φτωχά», «υγιή» ή «φανταχτερά» τρόφιμα); Το φαγητό συμβάλλει στη διαμόρφωση της κοινωνικής ταυτότητας; Πρόκειται για μια περίπλοκη αλλά, νομίζω, σημαντική ερώτηση.

Οι κοινωνικοί επιστήμονες ισχυρίζονται ότι η «Ταυτότητα» είναι ζωτικής σημασίας για όλους τους ανθρώπους: επιτρέπει σε κάποιον να τοποθετεί τον εαυτό του σε μια ομάδα και να τον διαχωρίζει από μια άλλη. Η ταυτότητα συμβάλλει στον τρόπο με τον οποίο τα άτομα και οι ομάδες αντιλαμβάνονται ή/και διαμορφώνουν μια κοινωνία, πώς δίνουν νόημα και αξία σε συγκεκριμένες ενέργειες και πώς ενεργούν, σκέφτονται, κοινωνικοποιούνται, αγοράζουν, χαίρονται, αντιλαμβάνονται, εργάζονται, τρώνε και χαλαρώνουν.

Υπό αυτή την έννοια, Οι ΓΕΥΣΕΙΣ που παρουσιάζονται από ΤΗ ΒΑΛΙΤΣΑ αναδύουν όχι μόνο συνταγές αλλά παρουσιάζουν ταυτόχρονα τον πολιτισμό διαφόρων λαών από χώρες μακρινές αλλά και γειτονικές. Αναζητούν επίσης επιρροές που έχει δεχθεί η γαστρονομία της Κύπρου μέσα από την καθημερινή παρουσία μη Κύπριων στις τοπικές κοινωνίες. Προσπαθεί να αναδείξει τη συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών μέσα από την μαγειρική, ξεπερνώντας

Αλληλεγγύη
Πρόοδος
Ευημερία

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία

γλωσσικούς ή/και άλλους περιορισμούς. Το ευρύτερο κοινό (ανεξαρτήτως πολιτισμικού και πολιτιστικού υπόβαθρου) αποκτά γνώσεις σχετικές με την παρασκευή εδεσμάτων, ενώ παράλληλα ενημερώνεται για τον πολιτισμό, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα των χωρών από όπου προέρχονται οι συνταγές. Η αίσθηση της συνύπαρξης ενισχύεται μέσα από την ανάδειξη της λεπτομέρειας της προετοιμασίας ενός φαγητού που αναδεικνύει τα στοιχεία ιδιαιτερότητας του κάθε πολιτισμού προσκαλώντας μας όλους να αναπτύξουμε αισθήματα αλληλοσεβασμού και πολιτισμικής επάρκειας.

Αλληλεγγύη
Πρόοδος
Ευημερία

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία